

MUZNX02D7FNP

MĚSTSKÝ ÚŘAD ZNOJMO

Odbor školství, kultury a památkové péče

Obroková 1/12, sídlo nám. Armády 1213/8, 669 02 Znojmo

SPIS. ZN.: SMUZN/1868/2021/OŠKaPP/Ma
Č. J.: MUZN 37388/2021
POVĚŘENÁ ÚŘEDNÍ OSOBA: Šárka Mandátová
TEL.: 515 216 578
E-MAIL: sarka.mandatova@muznojmo.cz
MOB.: 739 389 073

VÁŠ DOPIS ZN.:
ZE DNE: 14. 1. 2021

DATUM: 11. 3. 2021

ZÁVAZNÉ STANOVISKO č. 78/2021

Městský úřad Znojmo – odbor školství, kultury a památkové péče (OŠKaPP), jako věcně a místně příslušný správní orgán dle § 61 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, § 29 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, vydává na základě žádosti, kterou dne 14. 1. 2021 podal – Jihomoravský kraj, IČO 708 88 337, Žerotínovo náměstí 449/3, Veveří, 602 00 Brno 2, kterého zastupuje – Jihomoravské muzeum ve Znojmě, IČO 000 92 738, Přemyslovců 129/8, 669 02 Znojmo 2, a dle předložené aktualizované dokumentace, nazvané: „ZŘÍČENINA HRADU CORNŠTEJN KLENBA – HAVARIJNÍ STAV, K. Ú. BÍTOV, PARC. Č. 68 – NÁVRH SANAČNÍCH PRACÍ A ZASTROPENÍ“, obsahující: A – Průvodní zpráva, B – Souhrnná technická zpráva, Technická zpráva k projektu, Situace, Stávající stav – Fotodokumentace, Výkresová část, Půdorysy jednotlivých podlaží, řezy a pohledy, vše zpracované: Ing. Alešem Čeledou a Ing. Janem Holoubkem, AC-projekt, Dobšická 12, Znojmo v lednu 2021, ve věci nemovitosti ve vlastnictví: Jihomoravský kraj, IČO 708 88 337, Žerotínovo náměstí 449/3, Veveří, 602 00 Brno 2, **podle § 14 odst. 1** zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, toto

závazné stanovisko:

Zajištění havarijního stavu klenby, zastřešení paláce – **zřícenina hradu Cornštejn, Bítov na pozemku parc. č. st. 68 v katastrálním území Bítov, okres Znojmo**, nemovitá kulturní památka evidovaná v Ústředním seznamu kulturních památek pod rejstříkovým číslem 44978/7-6206, nacházející se na území památkové zóny Vranovsko-Bítovsko, prohlášené vyhláškou Ministerstva kultury č. 157/2002 ze dne 2. dubna 2002, dle aktualizovaného předloženého výše uvedeného materiálu, se podle § 14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, považuje z hlediska státní památkové péče za přípustné za splnění následujících podmínek stanovených v souladu s § 9 odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči, které zajistí vlastník:

1. Samonosná konstrukce zastřešení paláce bude provedena jako reverzibilní, otvory po stropních trámech zůstanou zachovány.
2. Základové betonové patky se nebudou přimykát k historickému zdivu, od kterého budou odděleny dilatační vrstvou s vloženou izolací. Kotvení nové konstrukce bude prováděno výhradně do spár, nebude destruktivně zasahováno do historického zdiva, omítek, zbytků dřevěných konstrukcí či jejich negativů; rozsah oprav originálních konstrukcí bude proveden podle již schváleného principu.
3. Terénní reliéf v objektu paláce bude s nutností primárního odstranění příčiny vzniku poruch upraven částečným odtěžením masivního násypu (ze zřícených konstrukcí hradu), zvláště pak nad porušenou částí klenby.
4. Svod s ukončeným chrličem bude vyústěn ve větší vzdálenosti od obvodového zdiva do spádiště z kamenných placáků, odkud bude voda stékat novým kamenným žlabem podél stávající cesty.
5. Zasahováno bude pouze do těch částí odvodového zdiva místností, které hrozí zřícením a jehož stav podporuje další rozvoj poruch dochovaného zdiva.
6. Odstraňovány nebudou dochované povrchové úpravy kamenného zdiva (omítky, případné nátěry).
7. Všechny otvory i ty, které jsou dochovány pouze z částí, zůstanou ponechány ve stávající podobě (po okenních a dveřních ostěních, stropních trámech, konzolách lešení a ochozů i případné zbytky dřevěných nosníků).
8. Bude používána prodyšná malta vápenného nikoliv cementového charakteru. Běvnost malty bude

- přizpůsobena barevnosti malty okolního zdiva v místě, kde bude používána (převážně béžové). Nevhodná barevnost malty nebude maskována zašpiněním jiným materiálem. Zrnitost a zbarvení malty bude odpovídat charakteru malty v okolí vysprávk. Pevnost spárovací malty bude nižší než pevnost spárovaného kamenného materiálu.
9. Přespárování zdiva nebude prováděno celoplošně, zajištěny budou jen nezbytné partie, kterým hrozí destrukce.
 10. Povrch spárovací malty bude po zavadnutí zdrsňen a přizpůsoben povrchu dochované malty. Malta bude zapuštěna za líc zdiva jako u původního dochovaného zdiva.
 11. Před zahájením prací budou provedeny vzorky malty, vyzdívek, doplňků, spárování, zpevňování apod. Vlastní oprava zdiva bude zahájena až po posouzení vzorků OŠKaPP.
 12. V případě nezbytnosti injektování zdiva, případně použití kotevních trnů a dozdívky nadpraží otvorů bude požadováno zpracování statického posudku osvědčující nezbytnost těchto zásahů.
 13. Před vyplnění trhlin nebo dutin po vyplavené maltě injektáží musí být provedena kontrola těsnosti zdiva a utěsnění jeho líce důkladným spárováním.
 14. Budou respektovány a zůstanou zachovány pracovní spáry, ve kterých bylo zdivo po určitých vzdálenostech vyrovnáváno do přibližně vodorovné linie a také veškeré pozůstatky vývoje stavby – např. zazdívky, patky zřícených kleneb, otisky v omítce.
 15. Dozdívky a přezdívky zdiva musí odpovídat tvaru zdiva původního se všemi jeho nepravidelnostmi a musí respektovat sklon původního zdiva. Dozdívání bude prováděno pouze v nejnútnejší míře (vyrovnání prohlubní, doplnění zdiva v zájmu jeho stability, dozdívká nedávno sesutého zdiva). Opticky bude navazovat na nepravidelnosti. Líc dozdívek nebude ustupovat od líce dochovaného zdiva.
 16. Při opravě zdiva bude napodobeno zdění dle zachovalejšího úseku opravované zdi s původním způsobem zdění. Širší spáry budou vyplněny menšími úlomky kamene, tzv. šibry. Styčné spáry budou převazovány.
 17. Pokud stav lícového zdiva dovoluje pouze přespárování zdiva, bude upřednostňováno přespárování před rozebráním původního zdiva a jeho přezdáním.
 18. Pro přezdění bude přednostně použito původní kamenivo osazené v původní poloze a na původním místě, nebo kamenivo nalezené v místě. Nebudou najednou rozebírány větší úseky dochovaného zdiva (rozsah postupného rozebírání bude sledován v rámci kontrolních prohlídek, na které bude investor zvát OŠKa PP).
 19. V průběhu prací bude povrch zdiva zabezpečen a chráněn před možným znečištěním maltou prováděných stavebních zásahů.
 20. Původní nepravidelná koruna zdiva zůstane zachována, nebude vodorovně zarovnáována. Koruna zdiva nebude rozebírána do hloubky, ale jen v nezbytném rozsahu. Rozebírány budou pouze uvolněné kameny koruny zdiva. Před rozebráním bude pořízena fotodokumentace dochovaného stavu zdiva, která bude předána OŠKaPP. Z dokumentace bude patrná identifikace místa a detail rozebírané části koruny.
 21. Nebude provedeno provázání koruny zdiva železobetonovým věncem.
 22. Práce budou detailně dozorovány v rámci kontrolních prohlídek, ve stanovených fázích rozpracovanosti. Na předem dohodnuté kontrolní prohlídky bude vlastník zvát zástupce odborné organizace státní památkové péče a orgánu státní památkové péče. První kontrolní prohlídka, na kterou vlastník přizve také dodavatele prací, se uskuteční před zahájením prací, kde bude dohodnut přesný a detailní harmonogram plánovaných prací, další po předložení výsledků archeologického výzkumu historického zdiva, další po postavení lešení a dále dle dohody při předcházející kontrolní prohlídce.

Odůvodnění:

Toto závazné stanovisko je vydáváno na základě žádosti ze dne 14. 1. 2021. Podání učinil – Jihomoravský kraj, IČO 708 88 337, Žerotínovo náměstí 449/3, Veveří, 602 00 Brno 2, kterého zastupuje Jihomoravské muzeum ve Znojmě, IČO 000 92 738, Přemyslovců 129/8, 669 02 Znojmo 2. Součástí podání byla výše uvedená projektová dokumentace. Předložená aktualizovaná projektová dokumentace řeší sanaci historické klenby polosuterénního sklepa v prostoru paláce, která lokálně vykazuje havarijní stav. Součástí záměru je i související odstranění primárních příčin vzniku poruch na řešeném objektu tzn. realizace zastřešení paláce pro zabránění nadměrného provlhání sanované konstrukce. Provedené zastřešení má být také využito pro vznik nové vyhlídkové plošiny, která bude přístupná historickým schodišťovým věžovým objektem.

OŠKaPP si opatřil výpis z katastru nemovitostí.

Účelem zákona o státní památkové péči je chránit kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví, svědectví dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu. Zabezpečit zachování, ochranu, zpřístupňování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek.

Hrad leží na plošině zúžené šíje hřbetu strmého skalnatého ostrohu vybíhajícího SZ směrem z návrší Cornštejna (kóta 446 m) nad meandrem Dyje. Jádrem tvoří území protáhlé přibližně severojižním směrem, vydělené z terénu na J straně příkopem vylámaným ve skále. Jádro je chráněno pláštovou zdí, k jejíž jižní straně přiléhá palác, původně s valeným

zaklenutým přízemkem. K vnějšímu líci pláště na severní straně přiléhá nový palác obdélného půdorysu a celé jádro obklopuje parkánová zeď, k ní se přimykají trosky pozdějších stavení. Jižně od starého příkopu na východní straně uzavřeného zdi s válcovou věží se nachází protáhlé předhradí se štitovou zdí. Hrad je vybudován z lomového, s různou pravidelností vrstveného kamene kladeného na vápennou maltu.

Hradnímu paláci, jehož se budou předmětné stavební zásahy týkat, předcházela starší situace, jejíž pozůstatky se nachází v patě severovýchodní a jihozápadní zdi. Na tyto substrukce byla postavena hmota paláce, a to přístavbou k starší hradbě tvořící nyní jeho jihovýchodní obvodovou zeď. Zjištěné odlišnosti ve spodní části obvodových zdí (jiná struktura zdiva, jinak armované nároží, drobný otvor neznámé funkce ve spodní části zdiva u severního nároží na severozápadní straně) opět nelze jednoznačně interpretovat. Objekt paláce v první fázi neodpovídal ještě dochovanému stavu. S určitostí lze prokázat existenci tří zděných podlaží. Koruna zdi 1. patra byla upravena z pásu zdiva tmavého hnědého ploššího kamene, jenž se zachoval na jihovýchodní obvodové zdi, v jižní části jihozápadní zdi a v severovýchodní zdi. Na jihovýchodní zdi zdivo dorovnávalo nerovnosti po mladším ochozu, v jižním a východním nároží doléhalo na čela tohoto ochozu na spáru. Dle trámků zachovaného ve vnějším líci severovýchodní zdi existuje možnost, že obvodové zdi mohly nést ještě dřevěný ochoz. Jedná se však o ojedinělý prvek. Součástí horního pásu obvodového zdiva je také dvojice kapes uprostřed jihovýchodní zdi, směřujících do interiéru - prvky zde zapuštěné mohly sloužit např. jako pomocné prvky pro podlahu podkroví (nosníky, jež nesly vnitřní konce trámů kladených ve směru JZ-SV) nebo trámy související s konstrukcí střechy (střešní úžlabí mezi dvojicí střech). Jeden z dvojice trámů je dendrochronologicky datován 1347. Ohořelá kleština ve zdivu odkrytá za pozdějšími kapsami po stropních trámech byla dendrochronologicky určena 1365. Patro bylo jako jeden prostor vyděvené roubenou konstrukcí, v oknech doplněnou prkenným obložením špalet, upevněným na vodorovných latích. Srub byl proveden současně s obvodovým zdivem, s výjimkou jihovýchodní zdi, jež je starší hradbou a k níž tedy byla roubená stěna přiložena. Podle rozsahu otisků po srubových kulatinách dosahovala výška prostoru nad úroveň zachovaných kapes podlahy 2. patra (ty tak nemůžou být primární součástí stavby). Skutečnost je patrná nejlépe na severovýchodní straně. Šikmé trámkové prvky ukotvené v severozápadní zdi ukazují na řešení zastropení oblou konstrukcí (klenba nebo strop s fabionem?). Ukazuje na to rovněž nerovnost zdiva v horní části, odlišná od spodní části s hlubokými otisky po kulatinách srubu. Celková výška sálu tak dosahovala max. 5,5 m. Interiér 1. patra osvětlovala velká okna - jedno okno z jihozápadu, tři ze severozápadu (opatřené vsazenými mřížemi). Oknem byl pravděpodobně také otvor v jižní části jihovýchodní zdi, později změněný na vstup. Malý okenní otvor s výrazně šikmým bankálem byl situován uprostřed severovýchodní strany, vysoko pod vrchol zastropení. Zajímavostí je zde primární použití dlaždic na vyzdění špalet z dlaždic, jež musely být použity z neznámého staršího objektu. Vstup se přímo nezachoval, možná v místech zbořené východní části jihovýchodní zdi (špaleta na jižní straně tamního recentního obloukového otvoru - více též v části věnované schodišťovému přístavku). O případném vnitřním členění prostoru nic nevypovídá. Vzhledem k vnitřním rozměrům a absenci prvků jako např. prevet, se tedy spíše jednalo o jeden reprezentační sál. Vyděvení sálu explicitně ukazuje na přítomnost topeniště. Podle vysoko situovaného malého okénka na severovýchodní straně se jednalo spíše krb než kamna. Výstavba patra paláce je dendrochronologicky určena řadou prvků do roku 1400 (lešeňové kuláče, trámové překlady velkých oken, trámy nesoucí dřevěný obklad špalet). S datem koresponduje i datování prvků v koruně zdiva tohoto objektu, jež neměly podkorní letokruhy. Spodní dvě podlaží objektu dle úzkých mentších oken (s mřížemi) mohly sloužit jako skladovací prostory. Pro jejich přesné časové zařazení a případné upřesnění posloupnosti stavby zde nebyly dostupné žádné dřevěné prvky. Profilace ostění širokým okosením odpovídá době výstavby. Objekt byl s určitostí poškozen obléháním v letech 1464-65. Vypovídají o tom místa s vypadlým zdivem na líci obvodových zdí z exteriéru a sekundární plomby. Ohořelá kleština v jihovýchodní zdi dokládá poškození požárem. Poté následovala oprava, do jejíhož konceptu bylo zahrnuto vybudování 2. patra. Nové zdivo je datováno lešeňovými kuláči do doby následující ihned ukončení obléhání a převodu na nového majitele (1464-65, 1465 I). Jedná se o charakterově odlišné zdivo v západní části jihozápadní obvodové zdi včetně nově provedeného tamního velkého okna v 2. patře, v menších zbytecích (vzhledem k nynější výšce koruny zdi a recentním stabilizačním zásahům) je také na jihovýchodní a severovýchodní zdi. S ohledem na poškození objektu požárem bylo přistoupeno k odstranění srubu a deštění z oken. Povrch stěn a špalet byl upraven. Podle druhu omítky v okenní nise na jihovýchodní straně a návaznosti na plentovanou výplň zdi v interiéru v této době ještě nedošlo k přeměně na vstup. Podle návaznosti okenní niky na podlahu 2. patra bylo definováno rozvržení obou pater. Kromě okna na jihozápadní straně byly zřízeny dvě okna a arkýř na severozápadní straně a okno na severovýchodní straně, na jihovýchodní straně pak dvojice vstupů. Formální řešení konzol arkýře a profilace okna v 2. patře na jihozápadní straně potvrzují, že jejich vznik je vůči 1. patru mladší. Samotné podlahové trámy 2. patra jsou však dendrochronologicky datovány až 80. lety 15. století (1487 I). Tato disproporce lze vysvětlit pouze tím, že došlo k přerušování stavebních prací a jejich oživení po určité době. Funkce vstupu v jižní ose 2. patra na jihovýchodní straně není stále jistá. V blízkosti se ve zdivu nenachází žádné kapsy pro ukotvení pavlače a jakkoli jinak řešené propojení s patrem schodišťového přístavku by vzhledem k nedalekému druhému vstupu bylo zbytečné. Nutné je rovněž vyloučit variantu propojení s pavlačí u horního patra věžového objektu, protože patro v této době ještě nestálo. Oba vstupy do 2. patra na jihovýchodní straně byly prolomeny druhotně v pásu zdiva z roku 1400, jenž zarovnával zdivo pro střechu nového objektu.

Navazující objekt je obecně interpretován jako schodiště. Jedině skrze něj bylo možné vstoupit v 1. a 2. patře na dvě visuté pavlače, vedoucí k JZ věži a na vysoký ochoz šesté brány. V úrovni 1. patra ho měly osvětlovat dvě okna se

sedátky. Řada nálezových situací ovšem ukazuje, že objekt primárně neměl obsahovat schodiště tak, jak jej zachovaly recentně zazděné dráhy, ale že prošel určitým vývojem a je až výsledkem změny stavebního plánu. Již podle šmorcen na jižním nároží je jisté, že objekt je ve skutečnosti dílem zamýšleného většího celku, jím měl být další trakt přiložený k nádvoří straně starší hradby tak, aby rozšiřoval prostory paláce zbudovaného na opačné straně. Ve výstupku zdi na vnější jihozápadní straně nad terénem je tak nutno vidět zesílení pro podlahu přízemí nerealizované místnosti a ne vnější sokl (podobně jako výstupek na severovýchodní zdi směrem do kaple souvisí s patou tribuny). Funkční propojení s palácem - zde ale hlavně se sálem v 1. patře, jež si bez určitého předsálí nedokážeme představit - a s kaplí je také důvodem, proč z plánované větší stavby stojí zrovna tato část. Přízemí s hlavním vstupem mělo být předsíní, patro mělo sloužit jako předsálí. Vnitřní propojení hierarchizace uživatelů vylučuje, podlaží měla být jistě oddělena stropy. Předpoklad horizontálního vymezení podporuje též existence samostatného vstupu do patra, přístupného přes (vnější) schodiště, jehož podesta v podobě zděného přístavku se vstupem do přízemí je konstrukčně provázaná s obvodovou zdí. Nakolik byly oba tyto vstupy koncipovány původně jako interiérové, stejně tak i zděný přístavek měl sloužit jako podesta interiérovým schodům do patra. Kromě těchto otvorů a vstupů do kaple na protější straně část před dalšími stavebními zásahy obsahovala ještě hlavní vstup do objektu v přízemí na jihovýchodě (jištěný závorou) a menší okno nad ním v patře (viz disproporce skladby v záklenku i dozdivky špalet). Jak bylo již popsáno, na exteriéru lze pozorovat rozdíl ve způsobu zdění obvodových zdí přízemí a 1. patra. Konstrukční princip odděleného zdiva přízemí a provázaného zdiva pater je ovšem stejný při obou volných nárožích objektu – na východní straně byla připojena kaple, na jižním nároží měl objekt původně pokračovat. Uvedené odlišnosti zdiva nelze interpretovat jako přesně vymezené stavební etapy, ale spíše jako mikro fáze v průběhu stavby. Zdá se však, že do původního záměru se pravděpodobně vložila časová proluka s přerušením prací. Přesné vymezení, co bylo realizováno a co ne, je spekulativní, stejně tak nelze ani říci, jak dlouhého měla prodleva trvání. Jistou záhadou je i absence trámových kapes pro stropy; pokud se stropem 1. patra nesouvisí např. výstupek v jižním koutě interiéru, jež by mohl pak ukazovat, že případné pokračování mohlo být překryto mladšími úpravami na schodiště. Datace zahájení stavebních prací se opírá o uvedené funkční propojení s kaplí a sálem paláce – domníváme se, že výstavba byla plánována již současně s palácem k roku 1400 nebo krátce po něm. Záměr zřízení hradní kaple je také z našeho pohledu pravděpodobnější u Lichtenburků, kteří byli katolického vyznání, než u Krajířů z Krajku, o nichž se uvádí, že byli kališníky. Přerušení rozestavěné stavby by pak mohlo souviset např. se smrtí stavitele paláce Albrechta Bítovského z Lichtenburku (uváděn je rok 1405 nebo 1406). Hlavním zásahem bylo vystavění centrálního pilíře jako opory pro nové schodiště. Přízemí mělo jednotnou podlahu. Nástup na první podestu se nacházel uprostřed severovýchodní strany a tvořilo jej několik málo schodů (podle rozdílu mezi podestami). Podesta pak vyplňovala východní kout až po vstup z nádvoří a překrývala vstup do kaple v horní polovině. Nad východní hranou vstupu z nádvoří se nacházely dva až tři schody k poměrně úzké podestě před sedilovým oknem. Byla nesena obloukovým pasem nebo vzepřena – dle šikmé plochy v kapse v jižním koutě pod oknem 1. patra. Na tuto podestu navazovaly (asi jen dva) schody a od západní hrady okna až po severozápadní zeď spočívala delší podesta. U severozápadní zdi pokračovala podle otisků na středovém pilíři patrně až doprostřed stěny; v tomto místě také předpokládáme vstup do 1. patra paláce a podle atypické velikosti podesty, protažené nezvykle za roh středového pilíře, bychom mohly soudit, že vstup byl i poměrně široký. Dále se přešlo na podestu vyplňující prostor severního kouta. Podle vystupujících kamenů a cihel v severním koutě byla podesta podobně jako u jižního kouta podepřena pasem. Pod touto podestou také by bylo vhodné umístění vstupu do přízemí paláce (srov. zalícovaná špaleta na prostupu zdi mezi palácem a schodišťovým přístavkem). Naopak omezující mohlo být vedení komínového sopouchu v severním koutě, jehož přítomnost indikuje zkosení pod současnou korunou severovýchodní zdi. Komín evidentně vedl z prostoru 1. patra, nejpravděpodobněji přes koutovou konzolu od topeniště v sálu paláce. Z této podesty vedlo opět několik schodů a na ně navazovala podesta před vstupem na tribunu kaple, dosahující až po jihovýchodní zeď. Další schody pak byly v šířce pilíře (cca tři) a jižní kout vyplňovala čtvercová podesta, přecházející přes čelní zeď sedilového okna (viz vodorovný otisk) a záklenek okenní niky na jihozápadní straně. Přes schody odpovídající šířkou opět středovému pilíři se přešlo na podestu výše v západním koutě. Poslední schody (dva) jsou doloženy otisky na severozápadní zdi a ukončeny byly podestou na úrovni vstupu do 2. patra paláce. Situaci od této podesty výše již neznáme, ale domníváme se, že výše schody nepokračovaly a nacházela se zde místnost. Předpokládáme, především podle mělkého zapuštění do zdi, že konstrukce podest a schodů byla dřevěná. Kolize schodů s původními otvory dokládá, že stavitel navazoval na starší stavební situaci. Na jihovýchodní straně bylo ze staršího otvoru upraveno sedilové okno a zcela nově bylo prolomeno okno na jihozápadní straně, vázané podle sníženého prahu na podestu schodiště. Prokazatelně prošel určitou úpravou vstup do paláce v 1. patře, kde horní omítková vrstva odpovídá omítkce použité na plentování interiérových zdí paláce - tedy v návaznosti na nové schodiště. Vzhledem k výšce paty záklenku a úrovni domnělé podlahy však musel vstupní otvor obsahovat v prostupu zdi schody dolů, na což ukazuje také zešíkmená pata záklenku (paláci je též výrazně níž podlaha).

Jako podklad pro vydání závazného stanoviska si OŠKaPP v souladu s § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči vyžádal písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče, kterou je pro územní obvod Znojmo Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně (NPÚ). Vyjádření obdržel dne 25. 2. 2021 (č. j. NPU-371/4302/2020/OPP, Mgr. Zdeněk Čížmář) pod č. j. MUZN 34416/2021. **Ze skutečností uvedených ve vyjádření NPÚ vyplývá, že na základě prostudovaných podkladů, znalosti situace a naplnění uvedených podmínek jsou posuzované práce v souladu se zájmem ochrany výše uvedených kulturněhistorických hodnot.** Kromě jiného garant NPÚ, ÚOP ve svém vyjádření také shrnuje současný stav poznání dotčených chráněných kulturně historických

hodnot historického objektu původního hradu Cornštejna, dnes jeho zříceniny, včetně stavebních zásahů v průběhu let, a to od 70. let 20. století po současnost. V 70. letech 20. století proběhly na velké části hradního areálu tzv. konzervátorské práce, jež znemožnily na velmi dlouhou dobu jakékoli hlubší poznání o stavebně-historickém vývoji hradu. Na konci roku 2016 a jaře 2017 přistoupil správce objektu Jihomoravské muzeum ve Znojmě k zabezpečovacím pracím tam, kde k této konzervaci ještě nedošlo - jednalo se o severozápadní (též tzv. nový nebo horní) palác se schodišťovým přístavkem, věžový objekt jižně od tohoto paláce s navazující dvojitou šestou bránou a objekt na severovýchodní straně předhradí (též zvaný jako kasárna nebo hospodářská budova). Během těchto prací byla využita příležitost nahlédnout zblízka známé situace a nově je zhodnotit. Získané poznatky a dendrochronologická data korelují se známými historickými událostmi a upřesňují předpokládaný stavební vývoj sledovaných částí hradu (viz Šabatová, L. 2018: Cornštejn (obec Bítov, okres Znojmo), zřícenina hradu - severozápadní palác se schodišťovým přístavkem, věžový objekt jižně od severozápadního paláce a šestá brána, Akce OPD (01/2018/lš). Byly také podkladem, s kterým pracoval projektant a statik. Předmětný objekt paláce byl sledován z hlediska památkové péče od poslední stavební opravy v letech 2016 – 2017. Zvláště v posledním roce, který byl vydatný na srážky, se diskuzí o možnostech a potřebě sanace klenby sklepa a dochovaných nadzemních konstrukcích velmi zintenzivnila. Pronikání srážkové vody, která stéká do středu vnitřního prostoru paláce (do místa, kde stál vzrostlý strom), zapříčiňovalo stálé zatékání vody do klenby polosuterénu paláce a tato skutečnost se naplno projevila ve srážkově normálním roce 2020. Voda protékala klenbou jako „cedníkem“ na nesčetných místech, kde docházelo i k vyplavování částeček pojiva. Velmi znepokojivá situace pak vznikla na části sanované klenby, kde vzniklo před časem její negativní prohnutí dovnitř. Klenby tak v tomto místě ztrácí svoji funkci. Na základě místního šetření byla tato část dočasně vzepřena provizorní výdřevou. Statikem je stav hodnocen jako ne zcela havarijní, nicméně konstatuje vážný defekt, který se s časem, bez provedení sanace, může prohloubit. V narušeném místě je projektantem/statikem navržena lokální rubová klenba, která by měla narušenou část klenby fixovat. Po provedených konzultacích je navržena sanace navržena v nejmenším možném funkčním rozsahu. Zátěž narušené klenby je také snížena částečným odebráním suťového kuželu uvnitř paláce. Při těchto pracích i dalších zemních je počítáno s provedením archeologického výzkumu. Dlouhodobé zatékání srážkových vod do vnitřního prostoru paláce pak otevřelo diskuzi o možnosti jeho zastřešení, jehož primární funkcí by byla ochrana dochovaných historických konstrukcí paláce před nepříznivými povětrnostními vlivy. Druhotnou funkcí navržené konstrukce je možnost využití vnitřního prostoru paláce pro aktivity muzea, ale i jejího střešního pláště pro vznik nové vyhlídkové plošiny, která by byla přístupná historickým schodišťovým věžovým objektem. Autonomní vložená odstranitelná konstrukce je navržena jako kombinace 7 ocelových stojek, které jsou kotvené na betonové patky. V úrovni 2.NP paláce, nad úroveň trámových kapes stropu je uložen kovový rám se stropnicemi, na které bude uložena vlastní konstrukce pultové střechy sestávající s deskového záklopu a plechové střešní krytiny z falcovaného plechu černé barvy. Odvod dešťových vod je zajištěn žlabem s krytím zdiva proti zatékání do obvodové konstrukce, vnitřním svodem a chrličem do vnějšího prostoru cesty, kde budou vody odvedeny od paláce zpevněnou konstrukcí cesty do nižších úrovní, kde volně zasákne do terénu. Na konstrukci střechy bude možné vystoupat vloženým odstranitelným autonomním kovovým schodištěm v historickém schodišťovém traktu, které bude ústít na pochozí lávku na pultové střeše. Celá vložená konstrukce se nebude nijak negativně pohledově projevovat v siluete zříceniny hradu, nepřekrývá okenní otvory a nad korunu zdiva přesahují pouze menší úseky zábradlí. Zastřešení tak bude patrné pouze z výškových pohledů z letadla. Při provádění konstrukce je nutné dodržet navržené postupy, tedy separace základových patek od historického zdiva a kotvení konstrukce výhradně do spár zdiva. Na základě archeologického výzkumu mohou být na místě upraveny detaily uložení či provedení betonových patek, jejichž provedení bude reagovat na zjištěné historické konstrukce či jiná zjištění. Přes fakt, že bylo zdivo obou historických objektů v nedávné době sanováno, je z fotodokumentace patrné, že v průběhu doby vznikly na zdivu lokální defekty, které bude nutné opravit. Zde bude využito již odsouhlaseného principu doplňování historického zdiva (je dán důraz především na strukturu malty, vyplňování spár drobnými kameny aj.).

V souladu s ustanovením § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., o správním řízení, vyzval OŠKaPP dne 1. 3. 2021 účastníka řízení, k nahlédnutí do spisu za účelem uplatnění práv a oprávněných zájmů před vydáním závazného stanoviska v termínu do 11. 3. 2021. Jihomoravský kraj, IČO 708 88 337, kterého zastupuje Jihomoravské muzeum ve Znojmě, IČO 00092738 svého práva využil, s obsahem správního spisu se seznámil a s podmínkami souhlasí.

OŠKaPP na základě veškerých uvedených vyjádření, stanovisek, poznatků a za naplnění podmínek stanovených ve výrokové části tohoto závazného stanoviska konstatuje, že plánované stavební práce jsou v souladu s požadavky zástupců památkové péče. Je také nutné zmínit, že plánované zásahy pro záchranu objektu byly v době přípravy opakovaně konzultovány ze strany zpracovatele projektové dokumentace, investora a garanta NPU, ÚOP v Brně. Byly prováděny konzultace a prohlídky objektu paláce i přílehlajícího schodišťového traktu, dokumentace byla na základě těchto konzultací několikrát upravována, doplňována a zpřesňována. Sanace klenby bude spočívat v realizaci nového železobetonového rubového pasu, v místě jejích největších deformací. Zastřešení je navrženo pomocí pultové střechy, se sklonem 3st. Střešní krytina bude tvořena falcovaným plechem, s nátěrem v odstínu kovářská čerň. Nosná konstrukce zde bude tvořena ocelovými stropnicemi a ocelovými průvlaky, s dřevěným (dubovým) záklopem. Vodorovný nosný systém bude podporován ocelovými sloupky, umístěnými před hradebními stěnami a založenými na základových

patkách vybetonovaných v historickém zásypu klenby. Součástí zastřešení bude i pochozí vyhlídková plošina, na kterou bude umožněn přístup pomocí nového přístupového schodiště, které bude vybudováno v místě bývalého schodišťového prostoru paláce. OŠKaPP také konstatuje, že převážná část podmínek, uvedených ve výrokové části vydávaného závazného stanoviska vychází z praxe předešlých zásahů a stavebních počinů na historickém objektu zříceniny hradu Conrštejna. Požadavek na svolávání pravidelných kontrolních prohlídek má oporu v zákoně, zejména v § 29 a 32, kde je stanoven odborný dohled odborné organizace a dohled orgánu státní památkové péče. Zároveň plyne z povahy věci, že případné dílčí usměrnění či upřesnění, může být uplatněno pouze v přítomnosti dotčených stran. Pravidelné kontrolní prohlídky lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu všech složek státní památkové péče ve smyslu platné legislativy.

Má-li se provádět stavební činnost na území s archeologickými nálezy, jsou stavebníci, v souladu s § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., již od doby přípravy stavby povinni záměr oznámit Archeologickému ústavu (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., Čechyňská 363/19, 602 00 Brno, sekretariat@arub.cz) a umožnit jemu nebo jiné oprávněné organizaci provést záchranný archeologický výzkum.

Do tohoto ustanovení jsou promítnuty závazky vyplývající z přijetí Úmluvy o ochraně architektonického dědictví (článek 3 odst. i) pís. a) zabránit odstraňování součástí archeologického dědictví a v článku 5 odst. ii) písmeno b) zajistit dostatečný čas a prostředky k provedení řádného vědeckého bádání na nalezišti a publikaci jeho závěrů). V souladu se zákonem učiněné oznámení o provádění prací na území s archeologickými nálezy umožní oprávněné organizaci provedení záchranného archeologického výzkumu (viz Stanovisko MK ČR, památkové inspekce č. j. MK 53049/2014 PI ze dne 13. října 2014).

Povinnost investorů a vlastníků nemovitostí ve vztahu k archeologickým výzkumům a jejich průběh jsou upraveny ve výše uvedeném ustanovení § 22 zákona o státní památkové péči a není možné do tohoto procesu zasahovat prostřednictvím stanovení podmínek ve výroku tohoto závazného stanoviska (viz rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru regionálního rozvoje ze dne 15. 12. 2014, Sp. zn.: S-JMK 121593/2014 ORR).

OŠKaPP upozorňuje na ustanovení § 23 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. V souladu s tímto ustanovením, dojde-li při výkopových pracích k archeologickému nález, který nebyl učiněn při provádění archeologických výzkumů, musí být učiněno oznámení Archeologickému ústavu AV ČR nebo nejbližšímu muzeu. Oznámení o archeologickém nález je povinen učinit nálezce nebo osoba odpovědná za provádění prací, při nichž došlo k nález.

Závazné stanovisko je vydáváno v souladu s vyjádřením Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Brně.

Poučení:

Toto závazné stanovisko je dle § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., o správním řízení (správní řád), úkonem učiněným na základě zákona o státní památkové péči a není samostatným rozhodnutím ve správním řízení. Jeho obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí příslušného stavebního úřadu. Jestliže bylo vydáno závazné stanovisko, které znemožňuje žádosti vyhovět, neprovádí stavební úřad další dokazování, ale v souladu s § 149 odst. 6 žádost zamítne.

Proti závaznému stanovisku se nelze odvolat. Jeho obsah lze dle § 149 odst. 7 správního řádu napadnout v rámci odvolání proti rozhodnutí stavebního úřadu příslušného rozhodnout ve věci samé, pro které je toto závazné stanovisko podkladem vyhotoveným dotčeným orgánem.

Nezákonné závazné stanovisko vydané pro účely řízení podle stavebního zákona lze dle § 149 odst. 8 správního řádu zrušit nebo změnit příslušným nadřízeným správním orgánem správního orgánu, který závazné stanovisko vydal, tj. krajským úřadem, a to pouze v rámci odvolacího řízení proti rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno. Zrušení nebo změna závazného stanoviska je v případě, že rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno, již nabylo právní moci, důvodem obnovy řízení.

Obdrží:

Jihomoravské muzeum ve Znojmě, IČO 000 92 738, Přemyslovců 129/8, 669 02 Znojmo 2

Zasílá se na vědomí:

Obecní úřad Šumná, Stavební úřad, IČO 002 93 610, Šumná čp. 149, 671 02 Šumná

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, IČO 750 32 333, nám. Svobody 8, 601 54 Brno